

Facultat de Ciències Socials
Grau de Treball Social
Quart curs
Curs 2013-2014

Programa de l'assignatura
“Programes d'animació sociocultural”

Assignatura: Programes d'animació sociocultural
Primer quadrimestre

Codi de l'assignatura: 33542

Matèria optativa – 4,5 crèdits

Horari de l'assignatura: Dimarts, de 09:30 a 10:30, i dimecres, de 08:30 a 10:30

Aula 13. Aulari oest

Professor: José A. Veiga Gómez – J.Antonio.Veiga@uv.es

Departament de Didàctica i Organització Escolar

Horari de tutoria presencial:

Dilluns, d'11:00 a 12:00 h. Despatx P2.16 - Facultat de Magisteri

Dilluns, de 12:30 a 13:30 h. Despatx P6.18 - Facultat de Filosofia i CC. de l'Educació

Dimecres, de 10:30 a 11:30 hores. Despatx P2.16 – Facultat de Magisteri

El professor participa en el programa de tutoria virtual

1.- INTRODUCCIÓ

El mòdul Programes d'Animació Sociocultural és una optativa de quart curs del Grau de Treball Social. S'inclou dins de l'itinerari de Suport personal, educatiu i familiar.

Amb el títol de Treball Social es capacita el treballador/a social per intervenir en contextos socials i institucionals a través de l'assistència, la mediació, els processos d'ajuda, l'educació, la defensa, la negociació en conflictes i la transformació i integració en aquests contextos.

El contingut de l'assignatura i el seu desenvolupament pretén introduir a l'alumnat en els continguts teòric-pràctics de l'Animació Sociocultural (ASC): la seva conceptualització i fonamentació epistemològica, els àmbits o camps de treball, els destinataris i les funcions, les propostes metodològiques, els contextos d'acció, participació i comunicació, els programes i projectes, el treball de l'animador/a... Tot això des d'una concepció comprensiva, reflexiva i crítica de la realitat sociocultural.

OBJECTIUS.

La persona que ha optat per dedicar-se professionalment al treball social és conscient de què ha assumit una tasca d'una enorme responsabilitat. La societat actual espera de les treballadores i dels treballadors socials respostes permanents als nombrosos reptes quotidians en el camp del necessari benestar social i la cohesió, i capacitat d'anticipació davant aquells altres que la realitat s'encarrega d'aportar.

El treball social té per objectiu la investigació, la intervenció i l'avaluació davant les necessitats socials per a promoure el canvi, la resolució dels problemes en les relacions humanes i l'enfortiment i la llibertat de la societat per a incrementar el benestar i la cohesió. Per aconseguir-ho, les persones titulades en aquest grau apliquen la metodologia específica en què s'integra el treball social de cas, grup i comunitat.

El nostre objectiu fonamental serà introduir-nos en una dinàmica sistemàtica de reflexió i acció sobre els processos d'animació sociocultural en la intervenció social.

De manera específica, es tractarà de:

- Conèixer i utilitzar correctament la terminologia específica i les fonts d'informació sobre l'animació sociocultural (ASC).
- Preparar per a l'exercici d'activitats professionals que exigeixen l'aplicació de coneixements i mètodes científics vinculats a l'animació sociocultural.
- Conèixer les aportacions més destacades de la teorització i de la investigació sobre l'animació sociocultural, i analitzar críticament les diferents propostes i models.
- Aproximar-se a l'anàlisi crítica de la societat, de la cultura i de l'educació per al disseny de projectes socioculturals.
- Possibilitar la construcció de marcs conceptuals teòrics amplis que faciliten a l'alumnat analitzar i valorar la pràctica del Treballador/a Social en l'àmbit de l'animació sociocultural de forma activa, reflexiva i crítica.
- Desenrotllar i coordinar pràctiques d'animació.
- Planificar, executar i avaluar programes d'animació sociocultural en l'àmbit del Treball Social.
- Conèixer la complexitat de l'estructura dels serveis d'animació sociocultural comunitària i saber gestionar els recursos necessaris per a portar a terme projectes d'animació.
- Intercanviar i compartir experiències, expectatives i anàlisi sobre els contextos i els programes de l'animació sociocultural i desenrotllar una actitud indagadora que permeti qüestionar-se la realitat i la recerca de models alternatius."

2.- COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA.

- Capacitat d'analitzar, sintetitzar, organitzar, comunicar i utilitzar la informació sobre la matèria, tant en forma oral com escrita.
- Capacitat de localitzar i gestionar la informació precisada sobre l'Animació Sociocultural i d'utilitzar les TIC.
- Capacitat de conèixer i aplicar les distintes teories i models d'Animació Sociocultural.
- Capacitat de situar-se críticament sobre les distintes teories, models i realitats socials sobre les quals s'articula l'Animació Sociocultural.
- Capacitat de comprendre les repercussions de l'actuació professional i la seua responsabilitat ètica.
- Capacitat d'analitzar la realitat social de manera crítica basant-se en els instruments i tècniques utilitzades en l'assignatura.
- Capacitat d'obertura cap al concepte d'aprenentatge al llarg de la vida i la formació permanent.
- Capacitat per a integrar-se i treballar en equip.
- Capacitat d'iniciativa i esperit emprenedor.

3.- CONTINGUTS

Els continguts de l'assignatura han estat organitzats en dotze temes:

- La nostra societat i els reptes socials del segle XXI. El benestar i la cohesió social. La naturalesa política de la intervenció social. Polítiques de benestar i cohesió social.
- L'animació sociocultural. Caracterització, conceptualització i fonamentació epistemològica.
- Paradigmes teòrics de l'animació sociocultural.
- Antecedents i desenvolupament històric de l'animació sociocultural.
- Metodologies d'investigació en animació sociocultural.
- Els destinataris i els àmbits de l'animació sociocultural:
 - o ASC i infantesa
 - o ASC i temps lliure
 - o ASC i joventut
 - o ASC i persones majors
 - o ASC i formació de persones adultes
 - o ASC, conflicte social i marginació
 - o ...
- El rol i la formació de l'animador/a sociocultural.
- L'animació sociocultural en la tasca del professional del Treball Social.
- Elaboració de projectes i programes d'animació sociocultural.
- Organització i gestió d'institucions socioculturals.
- Tècniques d'intervenció en animació sociocultural.
- L'avaluació de programes de dinamització sociocultural.

3.- METODOLOGIA.

Tractarem de construir-ne una assignatura dinàmica en la qual, des d'un plantejament organitzat del temps i del contingut, donarem cabuda a diferents iniciatives, realitzades a l'aula i a l'horari de classes, però també prenent en consideració els aprenentatges de fora de l'aula i de l'horari de classes:

- Reflexió i exposició del professor sobre els continguts de l'assignatura.
- Reflexió i exposició de l'alumnat sobre els continguts de l'assignatura mitjançant la utilització de diferents fonts.
- Anàlisi i comentari de textos i materials audiovisuals relacionats amb els continguts de l'assignatura.
- Treballs individuals sobre la bibliografia indicada.
- Treball previ i visita a la nostra classe de persones que aporten la seua experiència sobre la matèria.
- Treballs individuals sobre iniciatives relacionades amb l'assignatura que oferisca l'entorn (conferències, cinema, sessions de rondallaires...).
- Estudi previ i visita del grup a diferents experiències d'animació sociocultural.
- Treball individual de recopilació, organització i presentació acurada de tota la documentació relacionada amb el treball realitzat al llarg del curs.
- Treball de xicotet grup sobre àmbits de l'animació sociocultural. Posada en comú i reflexió conjunta.
- Treball de xicotet grup sobre seguiment informatiu i normatiu referit a l'animació sociocultural.
- Tutories individuals i/o col·lectives presencials i virtuals.
- Reflexió sobre la dinàmica de treball i inclusió de noves propostes.

...

4.- AVALUACIÓ.

La nostra proposta es fonamenta en la feina i la reflexió personal i col·lectiva; per tant, es valorarà l'assistència a classe i la realització de les activitats conjuntes proposades.

L'avaluació serà continua, i tindrà caràcter formatiu, de manera que cercarà la reflexió permanent i la incidència en aquells aspectes que no hagen estat consolidats.

L'assistència a classe, la participació activa en les propostes de treball, les lectures suggerides i la realització de les activitats proposades podrà permetre a l'alumna/e la superació de l'assignatura.

En cas de no poder assistir a classe de manera regular, l'alumna/e deurà igualment realitzar els treballs proposats, i mantindrà amb el professor un contacte permanent mitjançant les hores de tutoria, la tutoria virtual o qualsevol altre mitjà que s'haja d'establir.

Com a criteris d'avaluació es consideraran: l'assistència a classe i portar al dia el desenvolupament de l'assignatura; la puntualitat en el lliurament de les activitats; la participació activa en comentaris i reflexions, l'assoliment d'un vocabulari precís relacionat amb la matèria; la capacitat d'argumentar de manera raonada sobre la teoria i la pràctica de l'animació sociocultural; la claredat expositiva oral i escrita; la recerca, selecció i utilització de fonts documentals en la realització dels treballs; els aspectes formals en la documentació escrita lliurada (presentació, coherència i cohesió textual, precisió lèxica, rigor...).

Prova final. Tot l'alumnat realitzarà una prova final que contindrà dues parts: un qüestionari sobre conceptes bàsics treballats a l'assignatura i un comentari d'un text tret de les autores i autors treballats. En el comentari, l'alumna/e podrà utilitzar tot el material del curs.

La prova final significarà el 25% de la qualificació final. El 75% restant es distribuirà de la següent manera:

- Un 25% del total: l'assistència a classe, la participació activa en les propostes de treball, les lectures diàries suggerides i la realització de les activitats proposades, valorant la qualitat de les mateixes.
- Un 20% del total: la realització i lliurament d'un portafoli digital individual de recopilació, organització i presentació acurada de tota la documentació relacionada amb el treball realitzat al llarg del curs. Aquest portafoli inclourà un diari de classe i una avaluació rigorosa de la dinàmica de l'assignatura i de totes les variables que hi intervenen en el desenvolupament del curs, així com una autoavaluació raonada sobre el procés d'ensenyament – aprenentatge de cada alumna/e.
- Un 15% del total: la participació en els treballs i exposicions de gran grup i de xicotet grup.
- Un 15% del total: treball individual i reflexió col·lectiva sobre un llibre suggerit pel professor entre la bibliografia proposada, seguint les pautes que s'estipulen.

5.- BIBLIOGRAFIA

- AA.VV.: Dossier de l'assignatura en l'Aula Virtual.
- AGUILAR IBÁÑEZ, M. J. (2000): *Cómo animar un grupo*. Madrid. CCS.
- ANDER-EGG, E. (2006): *Metodología y práctica de la Animación Sociocultural*. Madrid. CCS.
- BESNARD, P. (1991) *La animación sociocultural*. Barcelona. Paidós Ecuador.
- BUSTILLO, G. y VARGAS, L. (1999): *Técnicas participativas para la educación popular*. Madrid. Popular.
- CEMBRANOS y otros (2001): *La animación sociocultural. Una propuesta metodológica*. Madrid. Popular.
- ESCUADERO, J. (2004): *Análisis de la realidad local. Técnicas y métodos de investigación desde la Animación sociocultural*. Madrid. Narcea.
- FRANCIA, A. y MATA, J. (1999): *Dinámica y Técnicas de grupos*. Madrid. CCS.
- FREIRE, P. (1988): *Animación sociocultural*. Madrid. Fundación Banco Exterior.
- FRITZEN, S. (1988): *Ejercicios prácticos de dinámica de grupos*. Santander. Sal Terrae.
- GARCÍA HERRERO, G. y RAMÍREZ NAVARRO, G. (2006): *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid, Siglo XXI.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (2001): *Educación y convivir en la cultura global*. Madrid. Morata.
- GUTIÉRREZ, L. (2001): *Métodos para la animación sociocultural*. Madrid. CCS.
- LLENA, A.; PARCERISA, A. y ÚCAR, X. (2009): *10 ideas clave. La acción comunitaria*. Barcelona. Graó.
- PÉREZ SERRANO, G; PÉREZ DE GUZMÁN PUYA, M^a.V. (2006): *Qué es la animación sociocultural*. Madrid. Narcea.
- QUINTANA, J.M. (coord.) (1985): *Fundamentos de Animación sociocultural*. Madrid. Narcea.
- ROSELLÓ, D. (2004): *Diseño y evaluación de proyectos culturales*. Barcelona. Ariel.
- SENENT, J.M. (2009): *Intervención socioeducativa en grupos*. Valencia. PUV.
- TRILLA, J. (1993): *Otras educaciones. Animación sociocultural, formación de adultos y ciudad educativa*. Barcelona. Anthropos.
- TRILLA, J. (coord.) (1998): *Animación sociocultural. Teorías, programas y ámbitos*. Barcelona. Ariel.
- ÚCAR, X. (1992): *La animación sociocultural*. Barcelona. CEAC.
- ÚCAR, X. y LLENA, A. (2006): *Miradas y diálogos en torno a la acción comunitaria*. Barcelona. Graó.
- VARGAS, L. BUSTILLOS, G. (1992): *Técnicas participativas para la educación popular*. Buenos Aires, Humanitas. AULA VIRTUAL.
- VENTOSA, V.J. (1993): *Fuentes de la animación sociocultural en Europa*. Madrid. Popular.
- VENTOSA, V. J. (2001): *Desarrollo y evaluación de proyectos socioculturales*. Madrid. CCS.
- VICHÉ, M. (1999): *Una pedagogía de la cultura: la animación sociocultural*. Zaragoza. Certeza.
- VICHÉ, M. (2007): *La animación cibercultural: la animación sociocultural en la sociedad del conocimiento*. Zaragoza. Editorial Certeza.
- VICHÉ, M. (2008): *La animación sociocultural: apuntes para la formación de animadoras y animadores socioculturales*. Zaragoza. Editorial Certeza.
- ZAYAS y GÓMEZ PALACIOS (1996): *Talleres para la animación*. Madrid. CCS.